

Brann- og vannskader i asylmottak 2016

Sammendrag

NHO Service og Drof fører i samarbeid årlig statistikk over brann- og vannskader i asylmottak. Til sammen har 114 mottak med samarbeidsavtale med UDI levert statistikk, disse ca. 4,1 millioner døgn og innrapporterte at de hadde 14.265 plasser i sentraliserte og desentraliserte mottaksbygg. Dette utgjør ca. halve mottakskapasiteten regnet i døgn i 2016.

I 2016 er forekomsten av brann i asylmottak halvert fra 2014-2015-nivå, justert for hvor mange som bodde i mottakene hvert år (beregnet ved hjelp av beboerdøgn). Dette er en forsterking av den nedadgående trenden man har sett i UDIs brannstatistikk for 2010-2015 og tidligere årsserier av denne brannstatistikken, som går tilbake til 2011. De nyeste tallene fra NHO Service og Drof omfatter 114 viser at det i 2016 brenner like sjelden i mottak pr 100.000 personer som det brenner i private boligblokker. Det er oppsiktsvekkende godt nytt for de som bor i mottak, er nabo med mottak eller arbeider i mottak.

Reduksjonen i antall branntilfeller skyldes først og fremst et godt samarbeid mellom driftsoperatørene, brannvesenet og UDI om brannreducerende tiltak i mottaksbyggene. Alle mottakene driver kvartalsvis brannøvelse med alle beboere på mottaket som regnes som gamle nok til å ha utbytte av deltagelse. Det er installert komfyrvakt kjøkken og sprinkelanlegg i taket og sengetøyet er brannsikkert. Vi ser at de fleste branntilløpene og branntilfellene starter i kjøkkenet og at komfyrvakt har en god avvergende effekt i å begrense brannens omfang. I det ene tilfellet der en brann på et kjøkken ledet til stor skade og forsikringssak hadde beboerne i det desentraliserte mottaket demontert komfyrvakten selv. Dette er ett av tre forsikringstilfeller forårsaket av brann i året som har gått.

Mottakene som rapporterte inn i undersøkelsen hadde til sammen 176 vannskader, forekomsten var høyest i sentraliserte ordinære mottak, men 5,3 vannskader pr. 100.000 beboerdøgn. Den laveste forekomsten var i transitt og forsterkede avdelinger som hadde en forekomst på 1,2 vannskader pr.100.000 beboerdøgn. I 2016 forekom 82 % av vannskadene i kjøkken eller baderom, det var 72 registrerte vannskader i bad og like mange i kjøkken. Få mottak stod for relativt stor andel av vannskadene – eksempelvis sto tre sentraliserte mottak for til sammen 47 av 72 vannskader på kjøkken, de resterende 25 tilfellene kom fra 111 mottak. Det gjør at det er behov for å se på definisjonene for vannskader. Dersom det er den samme feilen (f.eks tett rør som gir tilbakeslag) som gir vannsøl gang på gang bør det trolig føres som en vannskade heller enn 20, med mindre skaden tilbakeslaget påførte bygget har vært utbedret mellom hvert vannsøl. Vannskadene varierer svært i omfang, fra tett sluk med vannsøl til flomskade. Kun 7 av de 176 registrerte vannskadene man hadde i 2016 resulterte i forsikringssak – det er under 4 %.

NHO Service og Drof leverer i samarbeid årlig statistikk om brann- og vannskader i asylmottak. Dette arbeidet motiveres av ønsket om å øke kunnskapen om forekomst av disse hendelsene i asylmottak – slik at man kan komme med riktig og relevant informasjon til UDI, forsikringsselskaper, kommuner og naboer av asylmottak.

Bakgrunn for statistikken

Asylmottakene er et frivillig botilbud for utenlandske personer som selv ber om beskyttelse som flyktninger. For de som får innvilget opphold, begynner integreringen i asylmottakene. Mottaksapparatet styres gjennom Utlendingsdirektoratet (UDI), og det er UDI som har utarbeidet retningslinjene for mottaksdriften.

NHO Service og Driftsoperatørforum (DROF) har i januar-april 2017 innhentet statistikk på forekomst av brannforløp, brann og vannskader i asylmottak i 2016. Formålet med statistikkinnsamlingen var å øke kunnskapen om forekomst av disse hendelsene i asylmottak – og kunne komme med riktig og relevant informasjon til UDI, forsikringsselskaper, kommuner og naboer av asylmottak. En utfordring i innsamlingen av statistikk har vært at flere av mottakene som var i drift i 2016, er avviklet i 2017.

NHO Service har tidligere samlet inn statistikk for forekomsttall for brannforløp, brann og vannskade fra 2013 for sine medlemmer i 2011, 2012 og 2013. Rapporter fra 2014, 2015 og årets rapport inkluderer også mottak organisert i DROF.

Til sammen har 114 mottak med samarbeidsavtale med UDI levert statistikk, disse ca. 4,1 millioner døgn (Kilde: oversikt over døgn i 2016 fra UDI, oppsummert for respondentene) og innrapporterte at de hadde 14.265 plasser i sentraliserte og desentraliserte mottaksbygg. Dette utgjør ca. halve mottakskapasiteten regnet i døgn i 2016. I 2016 ble det av UDI registrert totalt 8.3 millioner oppholdsdøgn, en vekst på 28 % fra året før. Dette er største årlige økning siden 2009. Det ble etablert mange nye mottak og bruk av akuttinnkvarteringer og store løsninger økte. Belegget i flere av institusjonene var imidlertid lavt og flere av mottakene ble avviklet igjen. I årets første uke bodde det 30.327 personer i Asylmottak, ved årsslutt var tallet 13.704 (Kilde UDI, beboere i asylmottak etter uke 2016). Det har vært en utfordring å få svar fra mange mottak, da en del mottak som var i drift i 2016 ikke lenger er det.

Mottakene som inngår med tall i statistikken over hendelser i 2016 er:

1 Alta EM	41 Kongsberg Mottakssenter	81 Stange EM
2 Alta Mottakssenter	42 Kristiansund Mottakssenter	82 Starum EM Transitt
3 Andøy	43 Leines asylmottak EM	83 Stavanger mottakssenter
4 Ankomstsenter Finnmark	44 Lillesand Ordinært	84 Steinkjer mottakssenter OA
5 Ankomstsenter Østfold	45 Lindås mottak for enslige mindreårige	85 Stenker EM mottakssenter
6 Arendal Mottakssenter	46 Litlabø Mottak EM	86 Stjørdal mottakssenter
7 Arna	47 Lunner asylmottak EM	87 Stord
8 Ballangen Asylmottak EM	48 Lødingen EM mottakssenter	88 Strand mottakssenter
9 Drevsjø	49 Lødingen mottakssenter OA	89 Stryn
10 Elvebredden Omsorgssenter	50 Mandal Statlige Mottak for Asylsøkere	90 Sultjelma
11 Elvemo EM	51 Mandheimen, Rjukan	91 Sund Mottakssenter
12 Etnedal	52 Meråker EM mottakssenter	92 Sunndal asylsøker mottak
13 Evensker Asylmottak EM	53 Molde mottakssenter	93 Sunndal asylsøker mottak EMA
14 Flekkefjord	54 Mysebu	94 Sørbøvgård Statlige Mottak EMA
15 Fosnavåg EM	55 Målselv EM mottak	95 Søre Sunnmøre EMA mottak
16 Førde EM	56 Målselv mottak	96 Toten statlige mottak
17 Førde Mottakssenter	57 Namsos mottakssenter	97 Tromsø mottakssenter
18 Gibostad EM	58 Nordre Land mottak EMA	98 Tromsøbyen EM
19 Grong Mottakssenter	59 Nordreisa Mottakssenter	99 Trondheim mottakssenter
20 Halså EM mottakssenter	60 Notodden	100 Tvedestrand Statlige mottak EMA
21 Halså Statlig Mottak	61 Nustadbo	101 Vang
22 Hamnvik EM mottak	62 Odda Mottakssenter	102 Vensmoen EM
23 Hareid EM	63 Refstad transittmottak	103 Verdal mottakssenter
24 Harstad Mottak AS	64 Rognan Mottakssenter	104 Vestvågøy EM mottakssenter
25 Haugesund mottakssenter	65 Sana Drammen	105 Vestvågøy mottakssenter
26 Heimly mottakssenter	66 Sana Gjesdal	106 Volda mottak
27 Hol	67 Sana Lund	107 Volda mottak EMA
28 Holtålen EM Mottakssenter	68 Sana Tíme	108 Voldsalen Statlige Mottak
29 Hove EM	69 Sandnes	109 Vågsfjord mottakssenter
30 Husnes	70 Sandnes EMA Mottakssenter	110 Øygarden mottakssenter
31 Hvalsmoen transittmottak	71 Sauda mottakssenter	111 Åkershagen EM transittmottak
32 Hvalstad EM transitt	72 Setermoen	112 Ålesund
33 Høyanger ordinært	73 Setermoen, tilrettelagt avdeling	113 Årdal
34 Høyland mottak	74 Skei EMA	114 Hallingkastet*
35 Hå EM mottakssenter	75 Skibotn Mottak	
36 Hå Mottakssenter	76 Skien Mottakssenter	
37 Jarlen	77 Skillevollen EM	
38 Jarlen EM Mottakssenter	78 Skillevollen Rana ordinæremottak	
39 Karmøy	79 Sogndal	
40 Kasper Transittmottak	80 Sola Statlige Mottak	

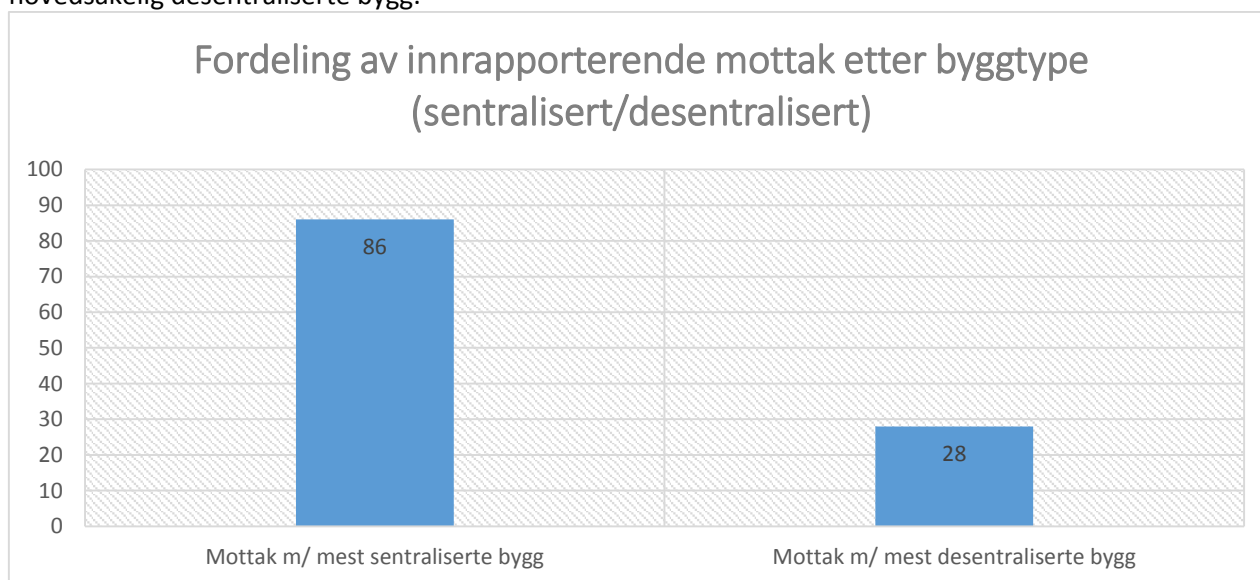
*i statistikken inngår brannen på Hallingkastet selv om mottaket ikke har rapportert inn, fordi det brant ned før mottaket ble tatt i drift. Rapporten ønsker å presentere en så fullstendig oversikt som mulig over brann i 2016.

Ulike mottak og byggtypen i statistikken

Forsikringsbransjen har vært interessert i å få informasjon om hvordan hendelsene fordelte seg på de ulike byggtypene og de forskjellige mottakstypene. Vi skiller i statistikken mellom sentraliserte og desentraliserte mottaksbygg. I tillegg er hendelsene sortert etter om de forekom på ordinært mottak, mottak for enslige mindreårige asylsøkere, transittmottak eller tilrettelagte avdelinger.

Desentraliserte mottak består av boliger i ordinære boligområder. Sentraliserte mottak likner mer på institusjonsbygg. I de desentraliserte mottakene bor familier stort sett i egne leiligheter, i mens enslige bor i bofellesskap. Antall personer pr. husstand er høyere enn i befolkningen for øvrig (Søholt og Holm, 2010, NIBR-rapport 2010:13)

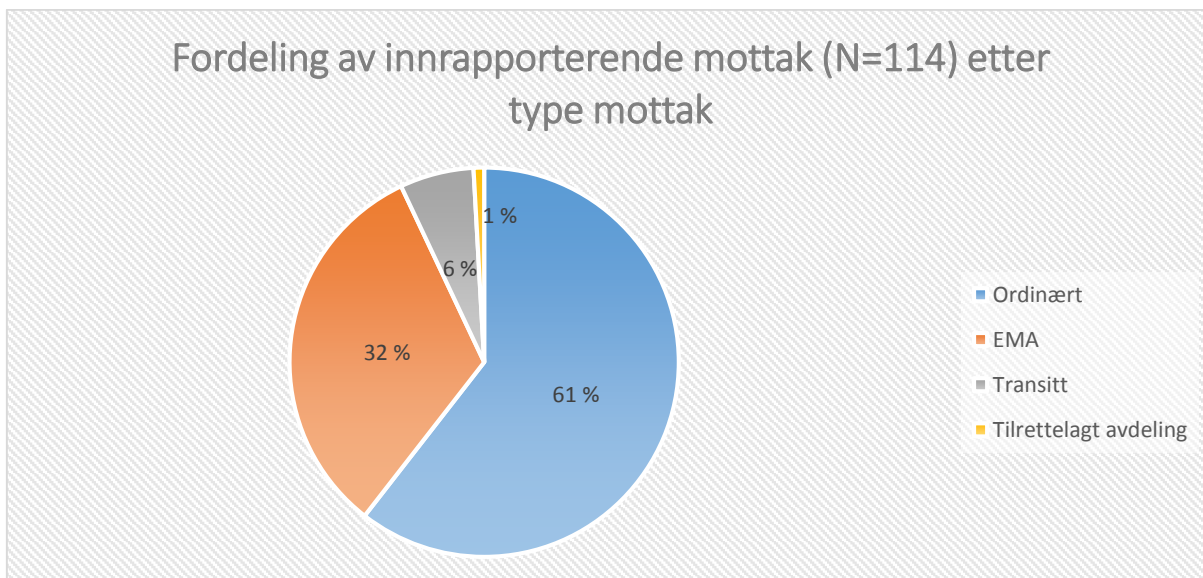
Nytt i 2016 er at man har fjernet kategorien blandet, og heller spurt om mottaket består av hovedsakelig sentraliserte bygg eller desentraliserte bygg. Fordelingen blant de 114 registrerte mottakene var at 75 % i hovedsak bestod av sentraliserte bygg og de resterende 25 % bestod av hovedsakelig desentraliserte bygg.

Figur 1: 114 mottak har rapportert inn tall til undersøkelsen, mottaksbyggene fordelte seg på følgende måte i 2016.

I tillegg til å se på hvordan hendelsene fordelte seg mellom ulike byggtypen har man i undersøkelsen for 2016 skilt mellom ulike typer mottak:

- 69 ordinære mottak har rapportert inn tall, av disse var 41 sentralisert og 28 desentralisert.
- 37 mottak for enslige mindreårige asylsøkere (EMA) har rapportert inn tall, alle disse var sentralisert.
- 7 transittmottak har rapportert inn tall, alle var sentralisert.
- I tillegg har en tilrettelagt avdeling rapportert inn tall. Denne var også sentralisert.

Figur 2: Andel mottak innen kategoriene ordinære, EMA, transitt og tilrettelagt avdeling i andel av alle innrapporterende mottak 2016. 6 av 10 av de innrapporterende mottakene var ordinære asylmottak.

	Ordinært	EMA	Transitt	Tilrettelagt avdeling	SUM	
antall mottak totalt		69	37	7	1	114
herav mest sentralisert		41	37	7	1	86
herav mest desentralisert		28	0	0	0	28

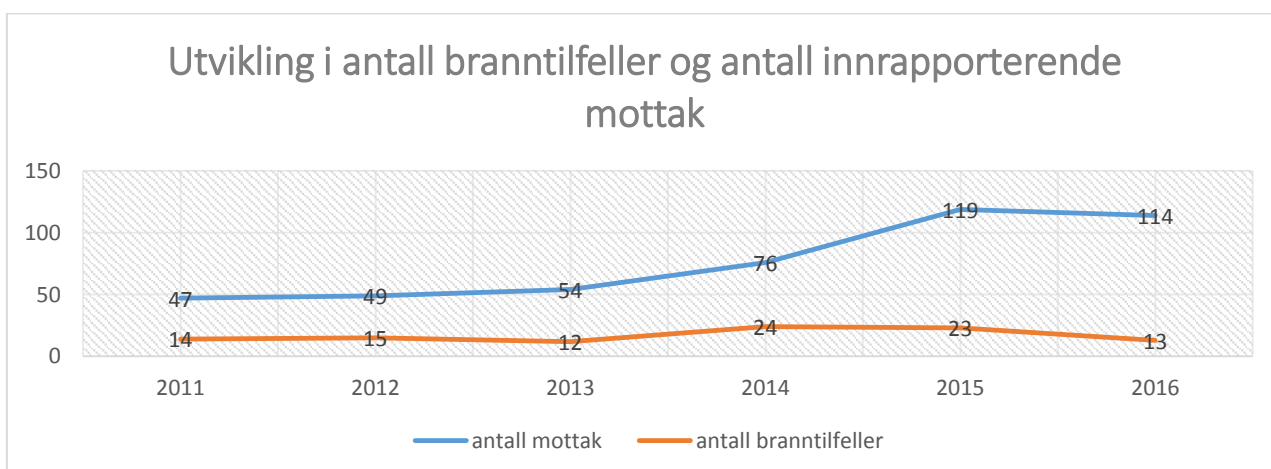
Tabell 1: fordeling av innrapporterende mottak. Oppsummert datagrunnlag 2016.

Branntilløp og brann i mottakene i 2016 – rekordlave tall

I registreringen av branntilløp og brann i 2016 la mottakene følgende definisjoner av brann til grunn. Branntilfellene varierer i omfang fra en brann i en kjele som ble slukket uten skade på bygg til totalskadet mottak.

For å kunne si noe om skadeomfanget har vi bedt mottakene rapportere på om brannvesen og/eller politi ble tilkalt, samt om skaden ble meldt inn til forsikringsselskap.

Asylmottakene har også sagt noe om hvor i mottakene brannene hyppigst oppstår, hva årsakene var og om det var mistanke om at beboer eller eksterne kunne ha satt fyr på mottaket.

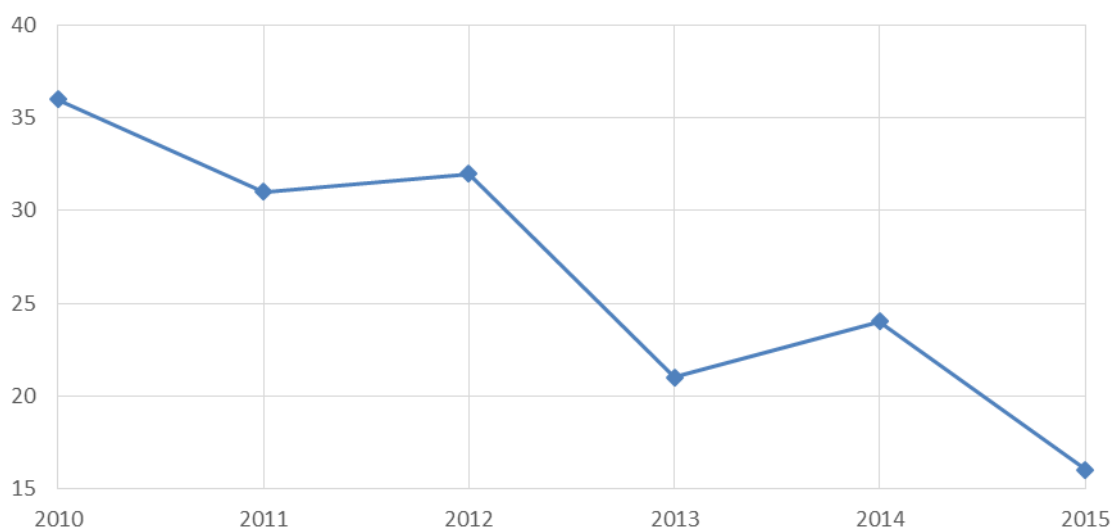

Figur 3: Antall innrapporterende mottak til statistikken og antall branntilfeller rapportert (2011-2016).

Nivået branntilfeller var ganske likt det vi fikk innregistrert i 2013, men da med under halvparten av respondentene. Det har med andre ord vært en drastisk nedgang i branntilfeller i mottakene.

UDI fører også statistikk over tilfeller av brann i mottakene de har avtale med. Også denne statistikken viser en nedadgående trend. Tall for 2016 var ikke tilgjengelige fra UDI Statistikk da denne rapporten ble ferdigstilt. Rapporten vil bli oppdatert med disse så snart de foreligger, dersom UDI oppdaterer sine tall. Utviklingen i branntilfeller har vært nedadgående de siste årene – og etter en liten økning i 2014 er det en reduksjon til laveste nivå noen gang i 2015. I 2015 hadde vår statistikk flere registrerte tilfeller av brann enn UDIs statistikk, men likt for begge statistikkene er at antallet branntilfeller i mottak reduseres årlig.

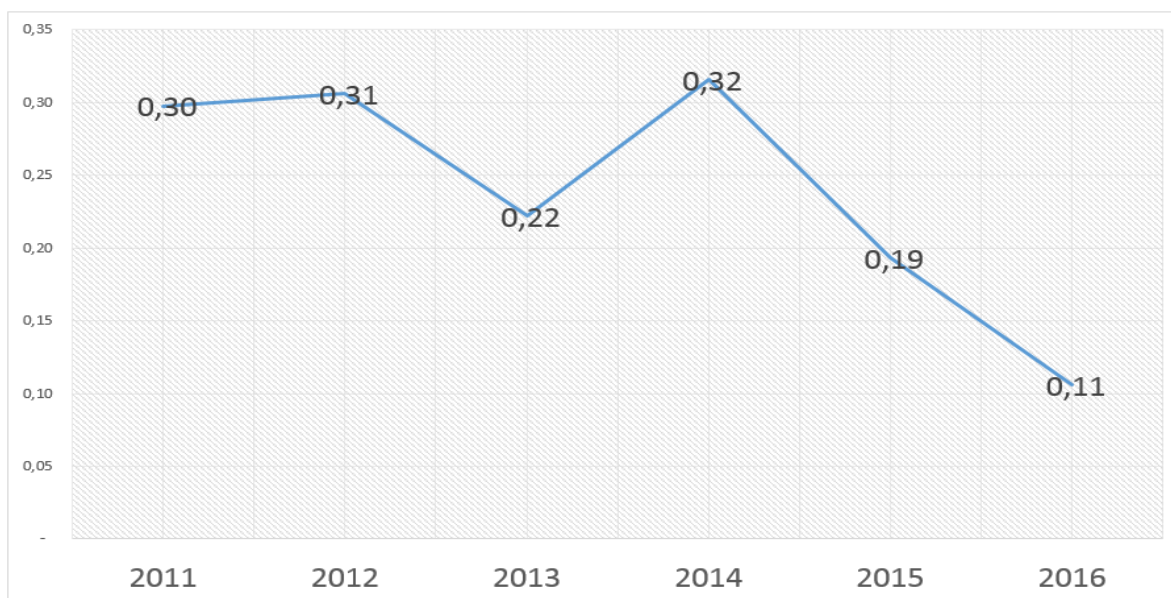
BRANNTILFELLER I MOTTAK 2010-2015

Figur 4: Branntilfeller registrert av UDI 2010-2015

I figuren under har vi plottet antall branntilfeller i registrerende mottak i vår statistikk, siden antallet har vært varierende har vi delt antall branntilfeller på antall mottak for å se en trend. Utviklingen fra 2011-2015 har vært svært lik utviklingen i UDIs registrering av branntilfeller pr år, med jevn nedgang og små topper i 2012 og 2014.

Registrerte branntilfeller pr.mottak 2011-2016

Figur 5: NHO Service/Drof brannstatistikk 2011-2016 antall branntilfeller delt på antall innrapporterende mottak angir trend.

Definisjoner av branntilløp og brann i NHO Service/DROF-statistikk

Som branntilløp føres

- Tørrkoking som medfører sotskader i bygninger som vi disponerer uavhengig av årsak/ansvar.
- Svimerker på lampeskjermer, gardiner osv. som kunne ledet til røykutvikling eller brann.
- Overbelastning på sikringsskap som kunne ledet til brann.
- Annet som kan defineres som branntilløp

Som brann føres

- Åpen ild som medfører brann i bygninger som vi disponerer.
- Utenforliggende årsaker, brann i boliger tilknyttet oss der personer som ikke tilhører mottaket er ikke med i vår oversikt.
- Tørrkoking som medfører åpen ild, f.eks brann i kjøkkenvifte skal selvsagt registreres som brann.

83 branntilløp

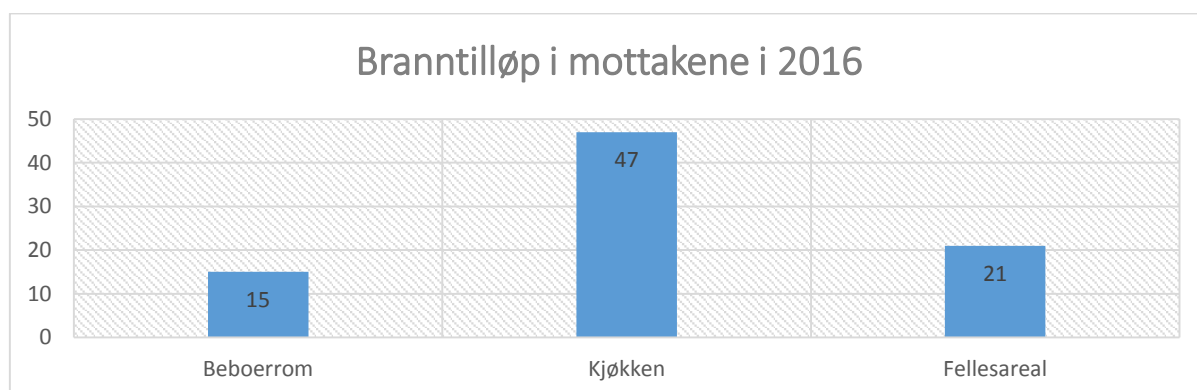
Mottakene rapporterte inn 83 tilløp til brann i 2016. 69 av disse (tilsvarende 83 %) forekom i sentraliserte mottak. 14 forekom i desentraliserte mottak. Vi tror at det kan være lettere å telle og rapportere inn branntilløp i sentraliserte enn i desentraliserte mottak. Dersom tilløpet avverges tidlig av beboerne før det medfører synlige tegn – kan det være at driftsoperatøren ikke får vite om det.

Mottak for enslige mindreårige (EM) hadde hyppigst forekomst av branntilløp med 12 branntilløp pr 100.000 oppholdsøgn. Til sammenlikning hadde de ordinære mottakene 0,9 branntilløp pr. 100.000

oppholdsdøgn. Transitt og tilrettelagte avdelinger hadde 0,2 branntilløp pr. 100.000 oppholdsdøgn. Snittet for alle mottakene i 2016 var 2,0 branntilløp pr. 100.000 oppholdsdøgn.

	Branntilløp		mottak		døgn		forekomst tilløp pr. 100.000 døgn
	antall	andel	antall	andel	antall	andel	
EMA (sentralisert)	54	65 %	37	32 %	437 602	11 %	12
Ordinært (sentralisert/desentralisert)	28	34 %	69	61 %	3 073 972	75 %	0,9
Transitt (Sentralisert)	1	1 %	7	6 %	572 220	14 %	0,2
Tilrettelagt (sentralisert)	0	0 %	1	1 %	6 554	0 %	-
totalt	83		114		4 090 348		

Tabell 2. Fordeling av branntilløpene etter mottakstype. Forekomst pr. 100.000 døgn.

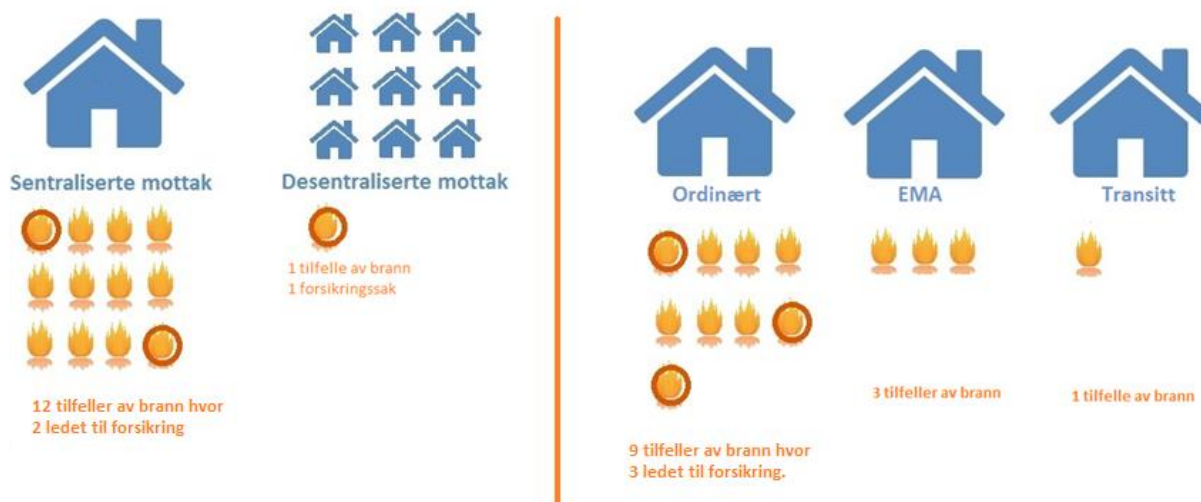

Figur 6: Branntilløp i mottakene etter hvor de oppstod (NHO Service/Drof 2017)

Branntilløpene fant oftest sted på kjøkkenet. De vanligste årsakene til branntilløp på kjøkkenet var tørrkoking med totalt 30 av de 47 registrerte tilfellene.

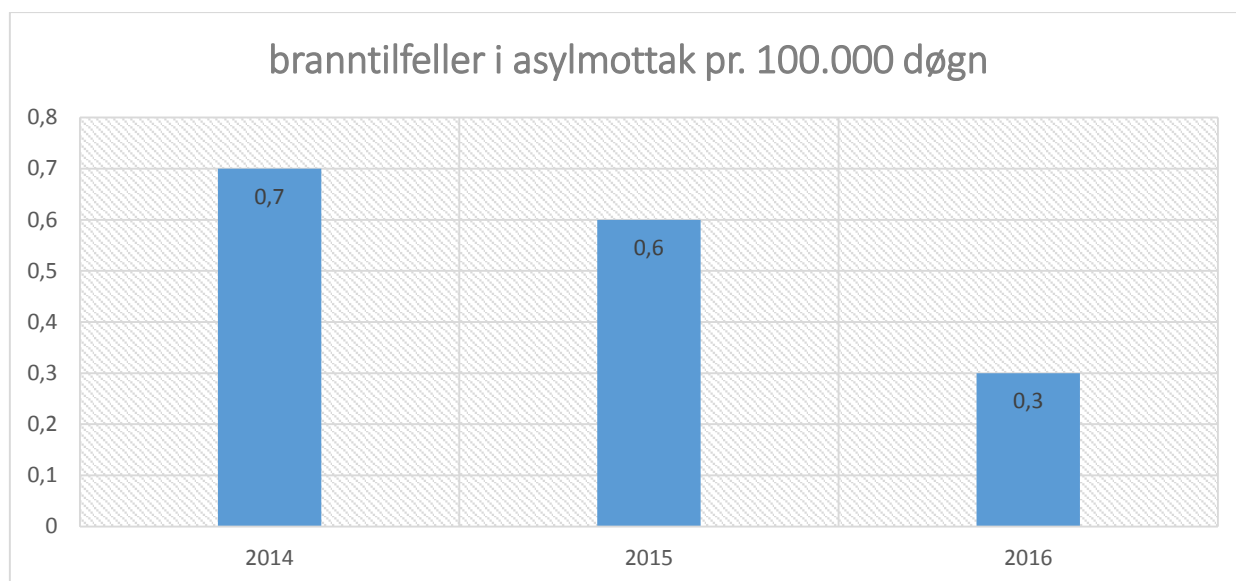
13 tilfeller av brann - på få år har bransjen halvert forekomsten av brann i mottakene

For året 2016 rapporterte 114 mottak med 4,1 millioner oppholdsdøgn inn 12 tilfeller av brann. I tillegg fikk en av driftsoperatørene brann i et sentralisert mottak før det ble tatt i bruk (Hallingkastet, Hol), dette er talt med i statistikken og gir oss en total på 13 tilfeller av brann i 2016. Branntilfellene fordelte seg på følgende måte på de ulike bygg- og mottakstypene.

Figur 7: Fordeling av 13 branntilfeller og 3 forsikringsaker på ulike typer bygg til venstre – og sortert etter mottakstype til høyre.

For å få sammenliknbare tall for tidligere år, siden antall mottak og beboerdøgn varierer – regner vi om hendelsene til 100.000 beboerdøgn. Ser man alle mottakene som har rapportert uavhengig av type mottak og regner ut antall branntilfeller har man hatt følgende utvikling:

Figur 8. Siden 2014 har antallet branntilfeller pr. 100.000 oppholdsdager i asylmottakene mer enn halvert seg.

Antall branntilfeller i de rapporterende mottakene har mer enn halvert seg siden 2014. Det er en imponerende utvikling og gledelig for de som bor på mottakene og de som driver dem.

	Brann		mottak		døgn		forekomst tilløp pr. 100.000 døgn
	antall	andel	antall	andel	antall	andel	
EMA (sentralisert)	3	23 %	37	32 %	437 602	11 %	0,7
Ordinært (sentralisert/desentralisert)	9	69 %	69	61 %	3 073 972	75 %	0,3
Transitt (Sentralisert)	1	8 %	7	6 %	572 220	14 %	0,2
Tilrettelagt (sentralisert)	0	0 %	1	1 %	6 554	0 %	-
totalt	13		114		4 090 348		0,3

Tabell 3: Fordeling av branntilfellene mellom ulike typer mottak. Forekomst pr. 100.000 døgn.

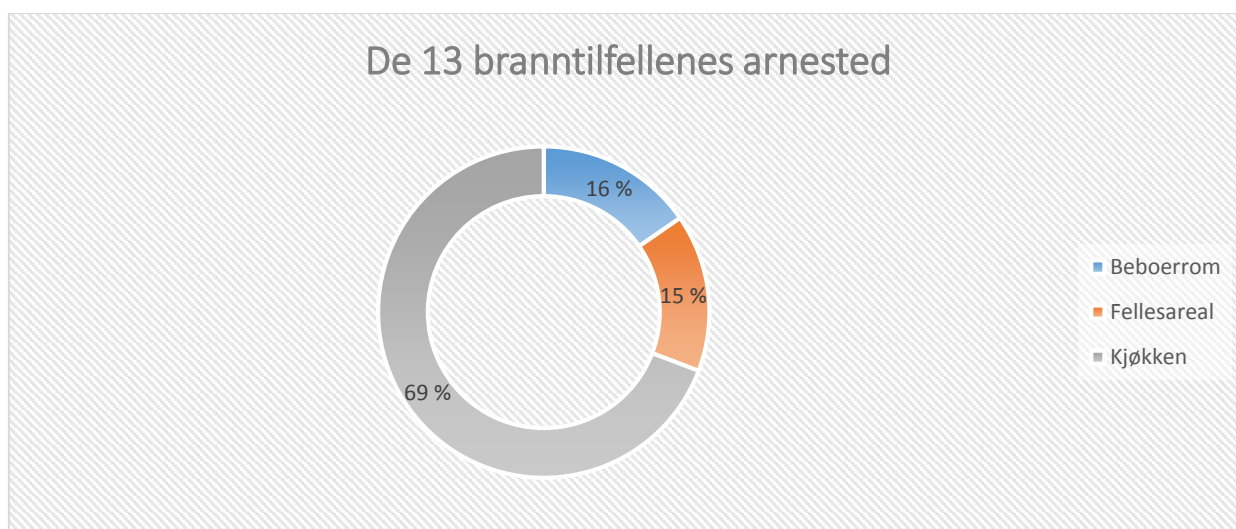
Mottak for enslige mindreårige asylsøkere (EMA) hadde den høyeste forekomsten med 0,7 branntilfeller pr.100.000 døgn. Selv om dette er over dobbelt så høyt som snittet av alle mottakene – er det viktig å påpeke at dette er det samme som forekomsttallet for alle mottak for bare et par år siden. Det er interessant å merke at selv om EMA stod for den største andelen branntilløp (65% av alle registrerte tilfeller), står de for en langt mindre andel av branntilfellene.

Ordinære mottak hadde 0,3 branntilfeller pr. 100.000 døgn. Skiller vi hendelser og døgn på om de ordinære mottakene var sentraliserte eller desentraliserte får vi 0,5 branntilfeller pr. 100.000 døgn for de sentraliserte ordinære mottakene og 0,1 branntilfeller pr. døgn for de desentraliserte.

Brann starter oftest på kjøkkenet

Akkurat som branntilløp, starter brann også oftest på kjøkkenet i mottakene. 9 av de 13 innregistrerte branntilfellene startet på kjøkkenet. 2 startet på beboerrom og 2 er mistenkt at startet i fellesareal. Dette er samme mønster som i befolkningen for øvrig. DSB oppgir at 57 prosent av alle branntilfeller startet på kjøkkenet i 2016. I blokkleiligheter startet ca. 75 prosent av alle branner på kjøkkenet. I mottakene var tallet 69 %. Direktoratet oppgir også at over 4 av 10 utrykninger

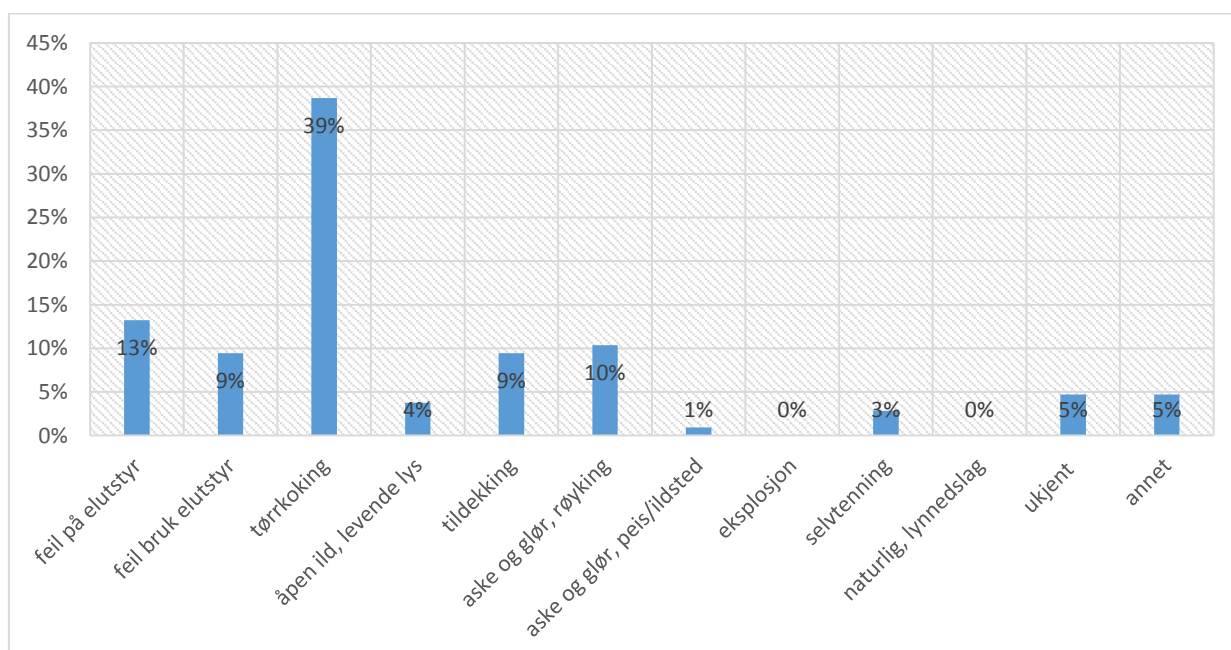
gjennomført av brann- og redningsvesenet i året som gikk skyldtes komfyrbranner hjemme hos folk, tilsvarende 1.344 branner og branntilløp. De anbefaler at flere privatboliger monterer komfyrvakt (www.dsb.no).

Figur 9: Registrering av arnested, 13 branntilfeller i 2016. 69 % startet på kjøkkenet.

Hvorfor brenner det?

Vi har bedt mottakene spesifisere hvorfor vi får branntilløp og brann. Samlet sett er tørrkoking den vanligste forklaringen med 39% av de samlede forklaringene. Nest vanligst er feil på elutstyr. En utfordring driftsoperatørene har uttalt er at noen av de som bor i mottak av og til går til anskaffelse av defekte maskiner og apparater fra gis bort seksjonen på Finn, eller fra apparater som andre har levert til utsiden av elbutikk som avfall. Aske og glør fra røyking og feil bruk av elutstyr er også blant de vanligste forklaringene.

Figur 10: Årsaksforklaring – hvorfor brenner det?

Mistanke om påsatt brann

I statistikken for 2016 er det mistanke om at 2 av 13 branntilfeller er påsatt. Hallingkastet i Hol ble totalskadd under en brann i mai 2016. Bygget var planlagt tatt i bruk som mottak, men var enda ikke i drift. Brannen er mistenkt påsatt og politiet etterforsker to personer (pr mai 2017). I undersøkelsen som ble sendt ut til mottakene spurte vi om noen av branntilfellene eller branntilløpene var mistenkt påsatt. Kun et mottak rapporterte mistanke om at brannen var påsatt, dette var et mottak for EMA og var sentralisert. Brannen fant sted på beboerens rom. Brannvesen ble tilkalt, men det ble ikke meldt skade til forsikringsselskap.

Brannvesenet ble kontaktet 12 ganger

De innrapporterende mottakene har oppgitt at brannvesen ble kontaktet i forbindelse med 6 branntilløp og 5 tilfeller av brann. I tillegg har vi lagt til at brannvesen ble tilkalt da Hallingkastet i Hol brant ned, selv om det ikke har innrapportert fordi det enda ikke var tatt i bruk. Totalt kontaktet da mottakene brannvesen, enten direkte eller gjennom alarm 12 ganger. Halvparten av gangene var det snakk om tilløp til brann, altså brann som ble avverget. 9 av henvendelsene kom fra sentraliserte mottak, de andre 3 kom fra desentraliserte mottak.

3 forsikringssaker som følge av brann.

Kun tre tilfeller ble forsikringssak. At så få branntilfeller ble forsikringssak kan forklares gjennom at definisjonen for brann er så vid og således fanger opp små tilfeller der det ikke ble noen varig skade på bygget (f.eks brann i en kjele). En annen forklaring, som trolig også forklarer det lave antallet forsikringssaker er at flere av mottakene er selvassurandør neste innsamling av statistikken kan det derfor være interessant å se på hvor stor andel av mottakene dette gjelder og om brannen etterlot varig skade som måtte utbedres.

De tre sakene var som følger:

1. Totalskadet bygg som var planlagt tatt i bruk som ordinært sentralisert mottak. Mistenkt påsatt. Politiet etterforsker to personer. Reservert skade ved gjenoppbygging var 12,7 mill kr. Skadeomfang ved kun oppgjør til panthavere, rimeligste løsning var 3,7 mill kr. Pr. mai 2017 var det blitt utbetalt 345.600 kr.
2. Totalskadet ordinært sentralisert mottak, ukjent brannårsak. Foreligger ikke mistanke om at den er påsatt. Pr mai 2017 var beløp til utbetaling enda ikke avklart.
3. Totalskadet enebolig (desentralisert ordinært mottak) etter tørrkoking der beboerne hadde fjernet komfyrvakten. Forholdet er anmeldt.

Forekomst av brann – sammenliknet med andre

Sammenliknet med privatboliger

Vi har fastslått at det brenner mindre i asylmottak nå enn før, men hvor ofte brenner det sammenliknet med andre boliger? En utfordring med å sammenlikne statistikken har vært at definisjonene av hva som registreres som brann er ulikt for de ulike aktørene som samler inn statistikken for boligbrann (DSB og Finans Norge) og NHO Service. Gjennom å spørre mottakene hvor ofte brann og branntilløpene de registrerte førte til at man kontaktet brannvesen og om de meldte inn brannen som forsikringssak har vi forsøkt å få noen tall vi kan holde opp mot privatboligstatistikken.

- **Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)** fører den offisielle brannstatistikken basert på innrapportering fra brannvesenet og politiet der det har vært flamme eller glødebrann. Det betyr at DSB sin brannstatistikk omfatter tilfeller av brann der brannvesen eller politi er tilkalt. **I 2016 hadde DSB registrert 3.138 bygningsbranner i privatbolig.**
- **Finans Norge** fører statistikk over meldte skader etter branner. Brannforsikring omfatter langt mer enn det vi til daglig kaller brann. Dette kan være både varme og kalde branner, varme branner er definert som "Ild som er kommet løs" det vil si ilden har kommet ut av kontroll, at det brenner på et sted det ikke er meningen at det skal brenne. Kalde branner er kortslutninger og andre elektriske fenomener, det er skader som inntreffer i elektriske apparater og ledninger så sant årsaken har med den elektriske delen av apparatene å gjøre. En brannforsikring dekker også lynnedslag – uansett om det blir brann eller ikke. Derfor er forekomsttallet langt høyere enn i registeret til DSB. **I 2016 hadde man 23.537 meldte skader kodet brann i privatboliger**

Her er forekomsten av brann pr. 100.000 personer i sentraliserte og desentraliserte asylmottak i 2016 rapportert inn for å kunne samsvare med de ulike måtene brann telles på av Finans Norge, DSB og NHO/Drof. Fordi vi har talt på alle måtene kan vi sammenlikne statistikken vår mot Drof og DSB.

	SENTRALISERTE MOTTAK		DESENTRALISERTE MOTTAK	
	tilfeller av brann	brann pr. 100.000 pers	tilfeller av brann	brann pr. 100.000 pers
Finans Norge -telling (Meldt skade)	2	25	1	31
DSB-telling (Brannvesen tilkalt)	9	113	3	92
Innrapportert brann til NHO Service/Drof	12	151	1	31

Tabell 4: forekomst av brann i absolutte tall og pr. 100.000 personer viser at man får svært forskjellige tall etter hvilken innrapporteringsmåte/definisjon av brann man legger til grunn. Når vi sammenlikner forekomst med DSBs statistikk må vi eksempelvis legge til grunn antall rapporterte tilfeller av brann og branntilløp der brannvesen ble tilkalt.

I DSBs nye brannstatistikk for 2016 er branntilfellene delt opp i enebolig og boligblokk. Direktoratet skriver følgende om forekomst av brann i privatboliger på sine nettsider i mai 2017:

I hvilke boliger brenner det?

Ifølge Statistisk sentralbyrå bor 60 prosent av befolkningen i Norge i eneboliger. Branner i enebolig stod i 2016 for 41 prosent av boligbrannene. Boligblokker er overrepresentert. 16,7 prosent av befolkningen bor i boligblokk, mens de stod for 34 prosent av brannene. Bygninger for bofellesskap og småhus stod for ti prosent hver. Fritidsboliger stod for 4 prosent av boligbrannene, mens boligbrakker stod for 1 prosent.

Tekstboks: Skjermdump fra DSB sin brannstatistikk. Boligblokker er overrepresentert i branntilfellene i 2016.

I vår 2016-statistikk har man spurt om brannvesen ble tilkalt for branntilløp og brann. Det gjør at vi kan sammenlikne våre tall med DSB-tallene for enebolig og boligblokk (leiligheter). For å regne om forekomsttallene slik at vi får sammenlignbare tall har vi sett på tallene oppgitt i DSB sin 2016-statistikk, om de 3.138 branntilfellene i private boliger og hvordan befolkningen og branntilfellene

fordeler seg enebolig og boligblokk (dsb.no). Denne input-dataen er de mørkegrå rutene i tabellen under. SSB oppga at befolkningstallet for Norge var 5.21 millioner mennesker i 2016. Vi har regnet hvordan disse fordelte seg på enebolig og boligblokk etter andelene DSB har funnet i SSB. Mer om dette i tekstboksen over. Tilslutt har vi sett på forekomst av brann pr. 100.000 personer.

Formelen for enebolig er: Alle branntilfeller registrert av DSB i enebolig/alle personer som bor i enebolig x 100.000 = 41 branntilfeller pr. 100.000 personer. Så har vi gjort det samme for boligblokk.

DSB brannstatistikk	antall branner	andel av bef	antall som bor i	pr 100.000 personer	andel av boligbrannene
Enebolig	1 278	60 %	3 128 391	41	41 %
Boligblokk	1 058	16,70 %	870 735	122	34 %
Branner i private hjem totalt	3 138			60	

Tabell 5: Beregningsgrunnlag forekomst sammenliknet med privatbolig (Kilde SSB og DSB, sammenstilt av NHO Service)

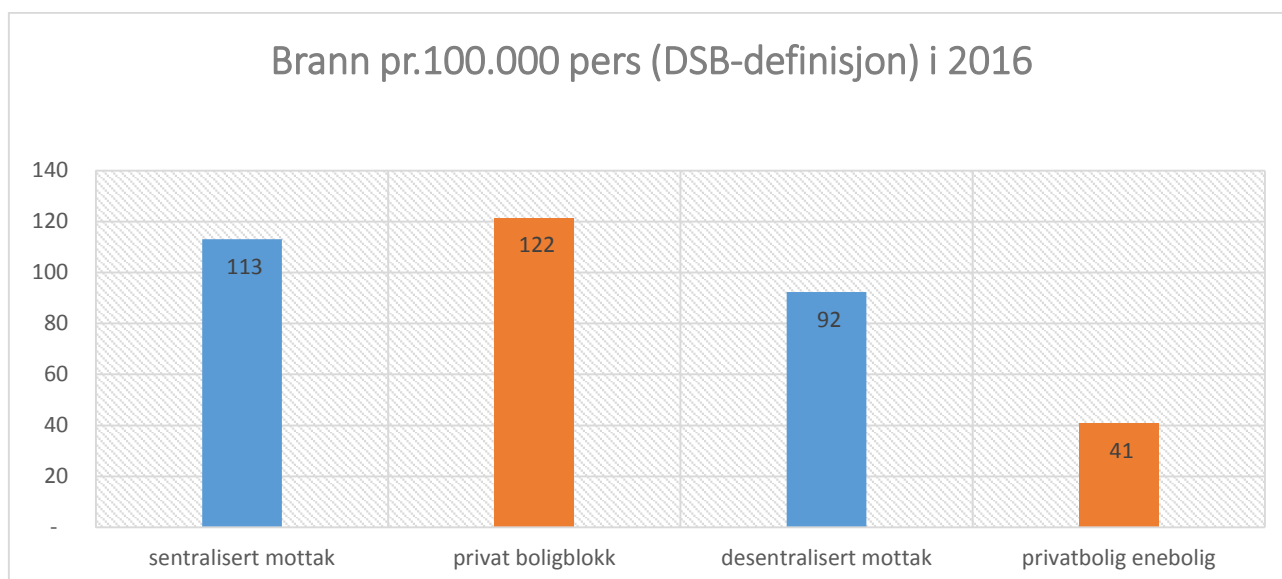
For asylmottakene har man sett på tilfeller av brann og branntilløp der brannvesen ble tilkalt i sentraliserte og desentraliserte mottak. Vi har ikke spurt om politi ble tilkalt, vi tror imidlertid ikke dette gir noen effekt i sammenlikningen. Vi har tatt med antall ganger brannvesen ble tilkalt som følge av branntilløp og ikke bare brann, så vi har ikke utelatt noen registreringer av at brannvesen har blitt tilkalt i sammenlikningen. Til sammen var det litt under 4,1 millioner oppholdsdøgn i mottakene, de er fordelt på sentraliserte og desentraliserte mottak og delt på 365 dager i et år for å regne om oppholdsdager til personer. Tilslutt har vi sett på forekomst av brann pr. 100.000 personer, nå bor det selvfølgelig ikke 100.000 personer i mottak – men dette er for å få et forholdstall som er sammenliknbart med privatboliger.

Formelen for sentralisert mottak er: Antall ganger brannvesen er tilkalt i forbindelse med brann/tilløp til brann i sentraliserte mottak/(beboerdøgn i sentraliserte mottak/365 dager i et år)x100.000 = 113 branntilfeller pr. 100.000 personer. Dette er riktigere enn å bruke antall personer som har bodd i sentraliserte og desentraliserte mottak siden det er mye inn- og utflytting i løpet av et år fra mottak. Så har vi gjort det samme regnestykket med tallene for desentraliserte mottak.

	Brannvesen tilkalt (DSB) døgn	døgn/365 (personer)	hendelser pr. 100.000 pers.
Sentraliserte mottak	9	2 904 942	113
Desentraliserte mottak	3	1 185 406	92

Tabell 6: Brann etter DSBs definisjon i mottak (sentralisert/desentralisert) pr 100.000 personer.

Spesielt er sammenlikningen av brannforekomsten i sentraliserte og desentraliserte mottak og private boligblokker interessant. Statistikken viser at forekomsten av brann pr 100.000 personer er nokså lik i sentraliserte mottak og boligblokker og at både sentraliserte og desentraliserte mottak har lavere forekomst av brann pr. 100.000 personer enn boligblokker.

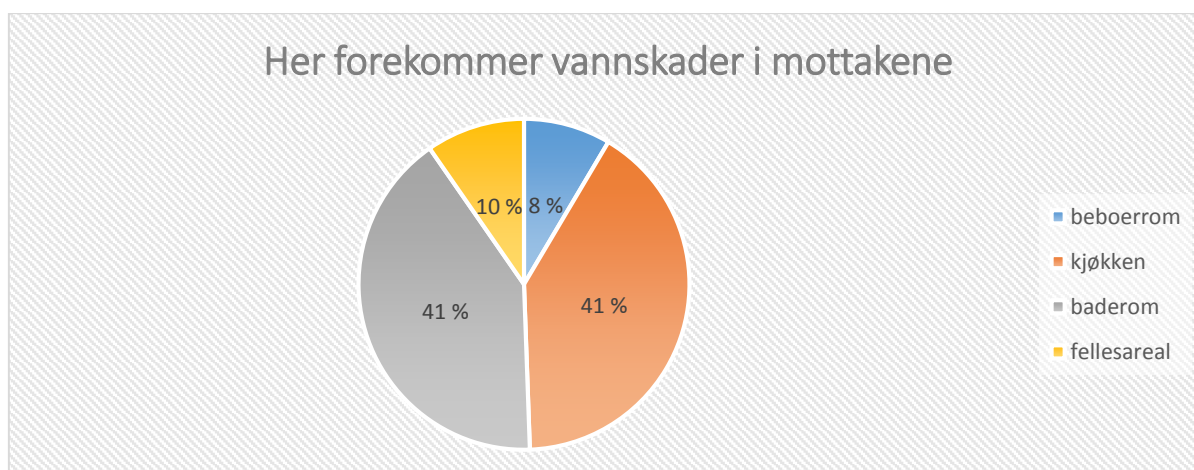
Figur 11: brann pr 100.000 personer med DSB sin definisjon i 2016 (Kilde: beregninger foretatt av NHO Service basert på offentlig tilgjengelige tall fra DSB, SSB og innsamlet statistikk for mottak i NHO Service og Drof i 2016).

I Finans Norges statistikk inngår alle innmeldte forsikrings saker kodet brann i privatbolig. I 2016 talte Skadestatistikk for landsbasert forsikring 23.537 tilfeller av varme og kalde branner (Finans Norge 2017).

Vannskader i mottak i 2016

Som vannskade føres: Rennende vann, enten rørbrudd, tilbakeslag (tette rør) eller bevisst handling i boliger som vi leier og eller beboere som vi huser, er ansvarlig for hendelsen.

Utenforliggende årsaker, vann fra tilstøtende boliger eller flom inngikk opprinnelig ikke i innsamlingen av vannskadestatistikk. Likevel har flere mottak rapportert på vannskader grunnet flom og vanninntrenging etter kraftig regnvær og siden noen av hendelsene har ført til forsikrings saker har vi valgt å telle disse også i vannskadestatistikken. Før innsamlingen av 2017-tall må vi se på definisjonen av vannskader som skal føres og årsakskoding.

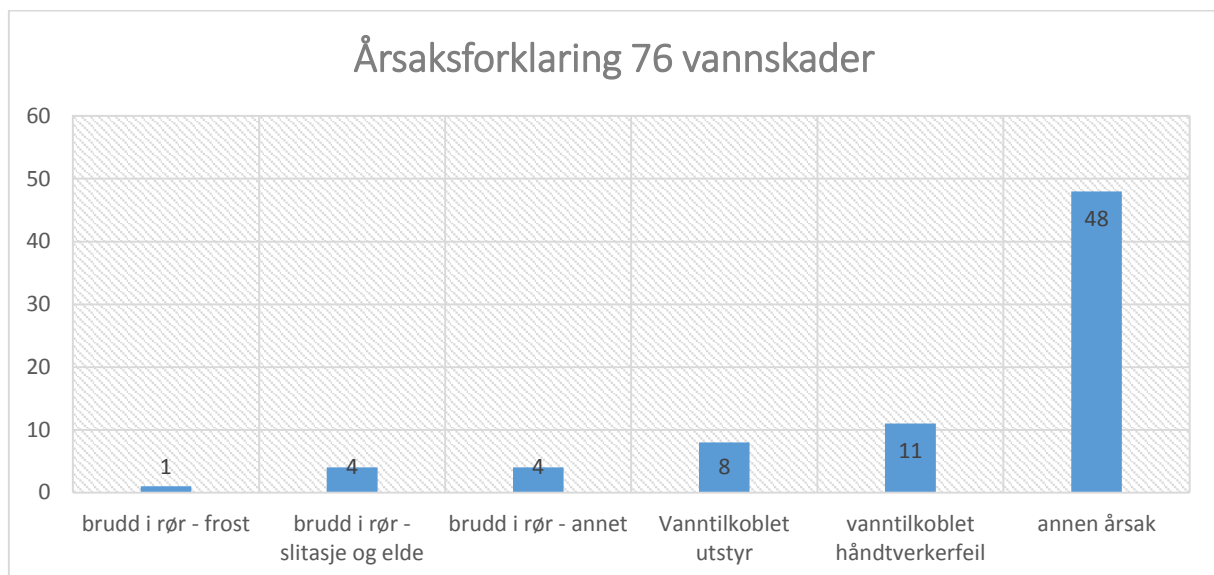

Figur 12: 82 % av vannskadene forekom i kjøkken eller baderom.

Vannskader forekommer oftest på kjøkken og bad

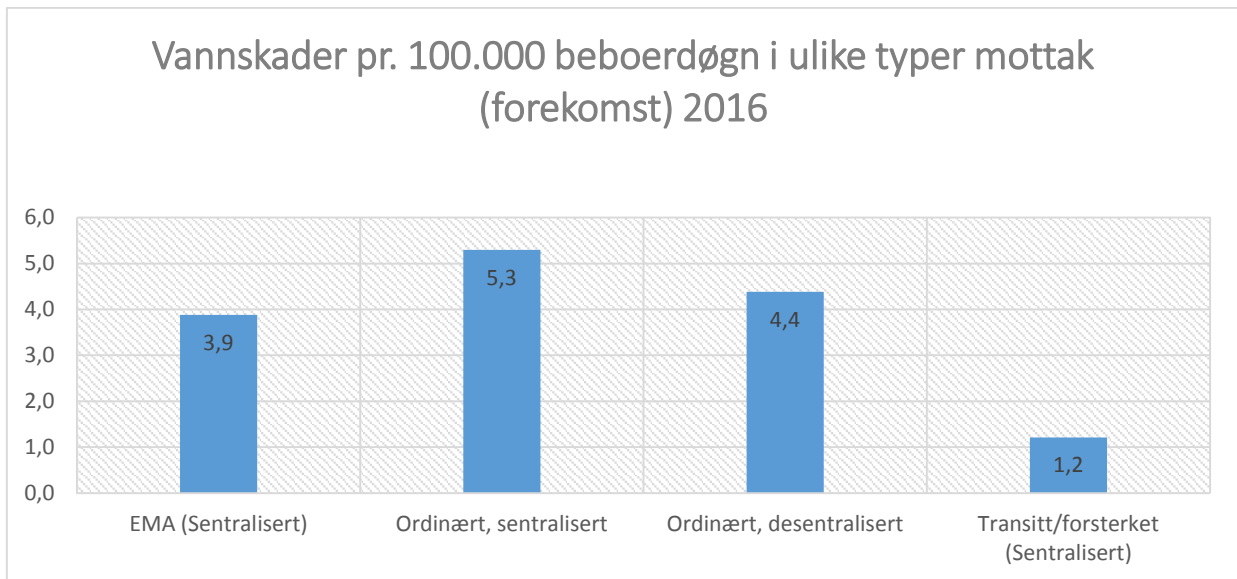
I 2016 forekom 82 % av vannskadene i kjøkken eller baderom, det var 72 registrerte vannskader i bad og like mange i kjøkken. Få mottak stod for relativt stor andel av vannskadene – eksempelvis sto tre sentraliserte mottak for til sammen 47 av 72 vannskader på kjøkken, de resterende 25 tilfellene kom fra 111 mottak. Det gjør at det er behov for å se på definisjonene for vannskader. Dersom det er den samme feilen (f.eks tett rør som gir tilbakeslag) som gir vannsøl gang på gang bør det trolig føres som en vannskade heller enn 20, med mindre skaden tilbakeslaget påførte bygget har vært utbedret mellom hvert vannsøl. Dersom det ikke etterlater skade på bygget og kan tørkes opp av en ansatt, bør det ikke føres som vannskade. Situasjonen er den samme for bad der 111 mottak har 40 registrerte vannskader og tre mottak har 32 registrerte vannskader – noe som gir en total på 72.

Av de 176 rapporterte vannskadene har 76 fått årsaksforklaringer. Dette kan også være en indikasjon på gjentatt telling av et knippe vannskader i få mottak. I tillegg ser vi at den vanligste årsaken var "annen årsak" med 48 av 76 årsaksforklaringer. Det forteller at det er behov for å se på årsaks kategoriene på nytt. Vanninntrenging utenfra, sprinkleranlegg, utett våtrom, stopp i avløp med tilbakeslag kan ha stått for flere hendelser og vil ha stått ført under kategorien annet.

Figur 13: Den vanligste årsaken i 2016 var "annen årsak" – det får konsekvenser for neste års statistikkinnsamling.

Ser vi på hvordan hendelsene fordelte seg på ulike mottakstyper så hadde EMA 17 av vannskadene, ordinære mottak hadde 152 (100 i sentraliserte mottak, 52 i desentraliserte) og transitt hadde 7. Fordi de ulike mottakstypene hadde svært ulikt antall beboerdøgn gjennom året blir det riktiger å vurdere forekomst pr 100.000 beboerdøgn. De mistenkte dobbelttellingene på kjøkken og bad i en håndfull ordinære mottak vil påvirke bildet.

Figur 14: Forekomst av vannskader pr 100.000 beboerdøgn etter mottakstype. Vi mistenker at dobbelttellingene preger statistikken. I 2015 hadde man eksempelvis 3,1 vannskader pr 100.000 oppholdsdøgn som et snitt av alle mottakene.

7 vannskader ledet til 6 forsikringssaker

Vannskadene varierer svært i omfang, fra tett sluk med vannsøl til flomskade. I statistikkinnsamlingen har vi bedt mottakene beskrive skadetyper og innrapportere på forsikringsselskap og skadesum. Svært få mottak klarte å gi denne informasjonen, da forsikringsoppgjøret i flere tilfeller gikk via huseier.

Kun 7 av de 176 registrerte vannskadene man hadde i 2016 resulterte i forsikringssak – det er under 4 %. Disse vannskadene var:

To forsikringssaker som skyldes naturskade (flom):

- Flom på EMA-mottak (Sentralisert) – skadet beboerrom og fellesareal. Skadeomfanget var 167.000 i forsikringsutbetaling.
- Sentralisert ordinært mottakvannskade i fellesareal og beboerrom grunnet flom.

En forsikringssak i to bygg som skyldes inntrenging utenfra:

- Sentralisert ordinært mottak hadde vannskade i to bygg etter mye regn.

Tre forsikringssaker som skyldes annen vannskade:

- Sentralisert ordinært mottak hadde liten vannskade bak kjøkkenbenk.
- Sentralisert ordinært mottak hadde ispropp i rørsystemet som gjorde at kloakk kom tilbake opp sluk i en periode med kulde og frost.
- Sentralisert ordinært mottak hadde vannskade i baderom som ble forsikringssak gjennom huseier.

Kilder:

DSB. 2017. Statistikk. Branner. Tilgjengelig fra URL: <https://www.dsb.no/menyartikler/statistikk/branner/>

Finans Norge. 2017a. Skadestatistikk for landsbasert forsikring. 4kv. 22.05.2017. Tilgjengelig fra URL: <https://www.finansnorge.no/statistikk/skadeforsikring/kvartalsvise-statistikk-publikasjoner/skadestatistikk-for-landbasert-forsikring/>

Søholt og Holm, 2010, NIBR-rapport 2010:13. Desentraliserte asylmottak og bosetting. NIBR-rapport 2010:13. Tilgjengelig fra URL: http://www.udi.no/globalassets/global/forskning-fou_i/asylmottak/desentraliserte-asylmottak-og-bosetting.pdf